

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут Сумського державного університету
Фармацевтична компанія «Фармак»
Управління освіти Шосткинської міської ради
Виконавчий комітет Шосткинської міської ради

ОСВІТА, НАУКА ТА ВИРОБНИЦТВО: РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ III Всеукраїнської науково-методичної конференції

(Шостка, 19 квітня 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

ВАЛЮТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Д.А. Парненко, А.І. Кулик

Хіміко-технологічний коледж імені Івана Кожедуба
Шосткинського інституту СумДУ
colledge@ukr.net

Валютне регулювання є частиною валютної політики країни, спрямованої на впорядкування проведення операцій із валютними цінностями. Валютна політика – сукупність заходів у сфері міжнародних валютних відносин, здійснюваних державою відповідно до тактичних (поточних) і стратегічних цілей країни.

Вона має ґрунтуватись на глибокому аналізі валютних відносин і методів регулювання. Основні цілі валютної політики – це забезпечення сталого економічного зростання, забезпечення стабільності національної валюти та підтримання рівноваги платіжного балансу.

Складовими валютної політики є валютне регулювання, валютний контроль, міжнародна валютна співпраця (участь у міжнародних валютно-фінансових організаціях).

Безумовними валютними цінностями є іноземні грошові знаки, іноземні платіжні документи як емітовані нерезидентами, так і кошти у грошових одиницях іноземних держав, які перебувають на рахунках і вкладах у банківсько-кредитних установах. До них також можуть належати національні платіжні документи, якщо вони номіновані в іноземній валюті й надають право отримання іноземної валюти.

До умовних валютних цінностей належать національні грошові знаки, платіжні документи і цінні папери, номіновані в національній валюті. Умовою віднесення їх до валютних цінностей є факт перетину ними державного кордону, оскільки національну валюту всередині країни не можна вважати валютними цінностями за їх суттю.

Загалом валютна політика – це невід’ємна складова грошово-кредитної політики держави, сукупність економічних, правових та організаційних заходів, що здійснюються державними органами, центральними банківськими та фінансовими закладами, міжнародними валютно-фінансовими організаціями у сфері міжнародних валютних відносин. Валютна політика здійснюється на національному, регіональному рівнях та у глобальному масштабі на основі валютного законодавства у двох основних формах – структурної і поточної політики.

Валютне законодавство – це сукупність правових норм, які регулюють порядок здійснення угод з валютними цінностями всередині країни, угод між організаціями та громадянами однієї країни і організаціями та громадянами іншої, а також порядок ввезення, вивезення, переказу і пересилання з інших країн національної та іноземної валюти і валютних цінностей.

Кінцеві цілі валютної політики підпорядковані стратегічним цілям грошово-кредитної та загальноекономічної політики – зростанню зайнятості та виробництва ВВП, стабілізації цін.

Крім зазначених загальних цілей, валютна політика має свої специфічні цілі, що реалізуються переважно у валютній сфері і теж справляють істотний вплив на розвиток реального сектору економіки. До них належать:

- лібералізація валютних відносин у країні;
- забезпечення збалансованості платіжного балансу та стабільних джерел надходження іноземної валюти на національний ринок;
- забезпечення конвертованості національної валюти;

- підтримання стабільності курсу національної валюти;
- захист іноземних та національних інвестицій у країні.

У більшості країн світу у розробленні й реалізації валютної політики провідну роль відіграють центральні банки, до функцій яких належать:

- визначення і регулювання курсу національної грошової одиниці щодо валют інших країн;
 - визначення порядку і сфери обігу іноземних валют на території країни;
 - нагромадження офіційних золотовалютних резервів країни та управління ними;
 - встановлення правил і видача ліцензій комерційним банкам на здійснення ними банківських операцій з валютними цінностями тощо.
- на регламентацію валютних відносин економічних суб'єктів.

Важливою передумовою входження України до міжнародного господарського простору є участь у міжнародному русі капіталу, зокрема через залучення іноземних кредитів. Міжнародний кредит – це рух позичкового капіталу в галузі міжнародних фінансових відносин, пов'язаних з наданням певних видів ресурсів на умовах строковості, сплати процентів та повернення. Розвиток міжнародного кредитування пов'язаний з посиленням процесів глобалізації. Темпи його зростання у кілька разів перевищують темпи зростання виробництва і зовнішньої торгівлі.

Україна сьогодні майже не представлена на міжнародних валютних ринках. Фундаментальною причиною цього є слабкість національної економіки. Водночас низька частка України в загальному обсязі світової торгівлі не робить необхідною торгівлю гривнею на великих міжнародних валютних ринках. Тому що гривнею обмежено торгують на окремих валютних ринках країн, які є найбільшими торговельними партнерами України. До того ж ресурси українських банків є занадто обмеженими, щоб говорити про їхню присутність на закордонних біржах. І нарешті, НБУ розумно не допускає участі іноземних суб'єктів у торгах гривнею в Україні, оскільки навіть одна масштабна спекуляція могла б похитнути стабільність валютного курсу. Отже, підсумовуючи, варто сказати, що взаємодія українських суб'єктів з міжнародними валютними ринками має в наші дні обмежений характер.

Україна більше інтегрована в міжнародні ринки цінних паперів (акцій та облігацій), але й ця інтеграція стримується наявними обмеженнями, зокрема такими, як фактична відсутність вільної конвертації гривні, про що вже згадувалося.

Сьогодні Україна найширше представлена на міжнародних ринках позичкового капіталу.

Найбільший обсяг коштів на МФР був залучений Україною шляхом випуску облігацій. Міжнародні ринки облігацій – надзвичайно потужне потенційне джерело мобілізації позичкового капіталу для України. Ключовим є той факт, що Україна все таки дебютувала на цих ринках. Крім того, випуски єврооблігацій і подальша їх реструктуризація дали урядові змогу залучити, зекономити чи звільнити суми порівняно з програмами фінансування міжнародних фінансових інституцій.

Список літературних джерел

1. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 948 с.
2. Валютне регулювання та контроль: навч. посіб. / За заг. ред. О.В. Боришкевич. – К.: КНЕУ, 2008. – 400 с.
3. Шемет Т.С. Теорія і практика валютного курсу: навч. посіб. / За ред. О.І. Рогача. – К.: Либідь, 2006. – 360 с.
4. Міжнародні фінанси в питаннях та відповідях: навч. посіб. / За ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського, К.І. Ржепішевського. – К.: ЦУЛ, 2003. – 294 с.